

61 Tikkurila

TIKKURILAN JOKIRANNAN ÄVIKIN ALUE

Puistosuunnitelmaselostus, 12.2.2018

KOhteiden nimet:	TIKKURILAN JOKIRANNAN ÄVIKIN ALUE	Piirustus nro	57678
Selostuksen laati:	Nimi Projektipäällikkö, maisema-arkkitehti Milla Hakari	pvm:	12.2.2018
Selostuksen hyväksyi:	Nimi Puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskinen	pvm:	12.2.2018
Tiedoksi:	Tekninen lautakunta	pvm	20.3.2018

SUUNNITTELUALUE

SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Vantaalla Tikkurilan jokirannassa, junaradan länsipuolella noin 300 metrin päässä asemalta. Alue rajautuu pohjoisessa Tikkurilantiehen ja etelässä Keravanjokeen. Jokirannassa alueen länsipuolella sijaitsevia rakennuksia ovat Silkkitehdas, Villa Söderbo ja Veininmylly. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 6800 m².

KAAVOITUS JA MAANOMISTUS

Suunnittelualue on yleiskaavassa VL-alueita, jolle on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti jokirantaa myötäillen. Alueella on lainvoimainen asemakaava (610800 Tikkurilan keskusta A). Suunnittelualue käsittää ns. Ävikin-huvilan tontin (Y) sekä osia Tikkurilanrannan puistoalueesta (VP). Puistossa sijaitsevat rakennukset Veininmylly ja Villa Söderbo ovat suojeltu asemakaavassa sr-merkinnällä. Maan omistaa Vantaan kaupunki.

NYKYTILA

Suunnittelualue on rantapuistoa, jossa kasvaa suuria puita ja nurmikkoja. Rannassa kulkee ulkoilureitti. Viitteenä aiemmin puretusta Ävikin huvilasta ovat säilyneet nurmitasanne ja portinpylväät. Veininmyllyn tanssilavalla järjestetään kesäisin tansseja ja muita yleisötahtumia. Tikkurilantien liikennemelu kantautuu paikoin puistoon.

LUONTOARVOT JA MAISEMA

Suunnittelualueen länsireunalla sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset Veininmylly, Villa Söderbo ja Silkkitehdas. Alueella kasvaa komeita vanhoja puita.

MAAPERÄ

Alueen korkeusasema on korkeimmillaan Tikkurilantien varressa noin tasossa +17.5, ja matalimmillaan jokirannassa noin tasossa +10. Maaperä on savea ja Ävikin tontilla osin täyttömaata.

HYDROLOGIA

Puiston eteläreuna rajautuu Keravanjokeen, jonka vedenpinnankorkeus vaihtelee tulvatilanteiden mukaan. Normaalitylanteessa veden pinta on noin tasolla +10. Keskiylivirtaamalla 28,81m³/s MHQ veden pinta nousee tasolle +10.95 ja kerran 1/250 vuodessa toistuvalla virtaamalla 71,85m³/s HQ +12.26. Pohjaveden pinta on noin tasolla +10.

Veininmyllyn itäpuolella rannassa sijaitsee hulevesiputki, joka purkaa Tikkurilan keskustan alueen hulevesiä suoraan jokeen.

SUUNNITELMAN TAVOITTEET

SUUNNITELMAN PÄÄPERIAATTEET

Suunnitelma perustuu Tikkurilan jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen "Keidas", sekä kilpailun jatkotyönä laadittuun Tikkurilan jokirannan yleissuunnitelmaan, joka on hyväksytty teknisessä lautakunnassa syksyllä 2017. Työn tavoitteena on muodostaa jokirannasta viihtyisä rantapuisto ja löytää tasapaino puistoon sijoitettavien uusien toimintojen ja luontoarvojen välille.

Suunnittelualueelle on leimallista teollisuus- ja kulttuurihistorian tunnelma, jota tuetaan ja korostetaan maisema-arkkitehtuurin keinoin. Ävikin tontilla suuret säilytettävät puut luovat juurevuutta paikkaan. Uudet maisema-arkkitehtuurin elementit suunnitellaan paikan henkeen sopiviksi.

Ävikin tontille rakennetaan uusi leikkipaikka korvaamaan Neilikkapuiston poistuvaa leikkipaikkaa. Leikkialueen koko on noin 1000m² (Neilikkapuiston leikkipaikka on n.650m²). Leikkialue porrasteetaan rinteeseen nykyisiä maastonmuotoja hyödyntäen. Rinnettä tuetaan paikoin tukimuureilla. Paikalla kasvaa paljon vanhoja hienoja puita, jotka pääosin säilytetään. Rantaan sijoitetaan oleskelupaikkoja.

Veininmyllylle ja Villa Söderbolle rakennetaan vesijohto- ja jätevesiviemärit uuden puistokäytävän alle. Rantaan purkavan hulevesiputkeen rakennetaan hulevesien biosuodatustunnelit hulevesien viivyttämiseen ja kiintoaineksen keräämistä varten.

REITIT

Puistosta on yhteys Tikkurilantien alikulkukäytävän kautta Neilikkapuistoon ja siitä edelleen Tikkurilan kävelykeskustaan, sekä Veininmyllynsiltaa pitkin joen etelärannalle Heureka suuntaan. Tikkurilantieltä rakennetaan uusi puistoreitti alas rantaan. Reitti on valaistu ja talvikunnossapidetty, ja se muodostaa esteettömän yhteyden Tikkurilantieltä leikkipaikalle. Nykyiset reitit pääosin säilytetään.

TOIMINNOT

Leikkipaikalle sijoitetaan monipuolisia leikkivälineitä eri ikäisille käyttäjille, sekä pohjavettä hyödyntävä vesileikkipaikka. Vesileikkipaikan muotokieli saa innoituksensa jokirannan maisemasta, ja leikin avulla on mahdollista havainnoida mm tulvatilanteita.

Rantaan sijoitetaan erilaisia oleskelutasoja ja penkkejä. Veininmyllyn edustan tanssilava ja katsoimo säilytetään tässä rakentamisvaiheessa nykyisellä paikallaan. Alikulun viereen rakennetaan jätteiden syväkeräysasia sekä varaus puisto-wc:lle. Leikkipaikan sisäänkäyntikohtien yhteyteen sijoitetaan polkupyöräpaikkoja.

KUNNALLISTEKNIikka

Nykyisin Villa Söderbon vedenjakelu tulee Silkkitehtaan kiinteistöstä ja Veininmyllyssä on ainoastaan kesävesijohto. Molempien jätevedet johdetaan nykyään umpisäiliöön, jota joudutaan tyhjentämään usein. Silkkitehtaan kiinteistön peruskorjauksen yhteydessä vesijohdosta Villa Söderbohon luovutaan.

Puiston rakentamisen yhteydessä Veininmyllylle ja Villa Söderbolle rakennetaan uusi vesijohto- ja jätevesilinja. Ävikin tontille on aikoinaan tullut painejätevesiviemäri ja vesijohto, jotka jatketaan

Veininmyllyn ja Villa Söderbon kulmalle. Jätevedelle tarvitaan uusi pumppaamo Veininmyllyn itäpuolelle. Uuden paineviemärin ja vesijohdon vierelle tehdään samaan kaivantoon salaoja.

Leikkipaikan vesileikin vesi johdetaan hulevesiviemärin kautta uuteen rakennettavaan hulevesiviemäriin, joka purkaa jokeen laiturirakenteiden kohdalla. Puiston salaojat johdetaan tähän viemäriin ja osin hulevesien viivytysrakenteisiin.

HULEVESIEN KÄSITTELY

Tikkurilanrannan alueen kolmesta suuresta runkolinjojen hulevesiviemäristä yksi sijaitsee suunnittelualueella. Hulevedet muodostuvat n. 25 ha valuma-alueelta Tikkurilan keskustassa, josta ne valuvat d1000 hulevesiviemäriä pitkin suoraan Keravanjokeen. Nykyiseen hulevesiviemäriin asennetaan virtauksensäätökaivo, josta hiekanerottimen kautta suodatus- ja viivytysrakenteeseen ohjataan hulevesien alivirtaama. Käsitellyt hulevedet palautetaan käsiteltyinä virtauksensäätökaivoon ja ohjataan nykyistä putkea pitkin puhdistettuina Keravanjokeen. Nykyinen viemäriputki toimii myös tulvapatkuna, käsittelyyn ohjataan n 100 l/s virtaama ja sitä rankempien sadantojen virtaamat ohjataan tulvapatkeen.

Hulevesien viivytys ja suodatus toteutetaan kaivomallisella hiekanerottimella sekä rantaraitin alapuolelle asennettavilla hulevesikaseteilla ja sen alapuolisella sepelisuodatuksella ja salaojapatkella.

KASVILLISUUS

Alueella kasvaa paljon suuria puita, jotka on kartoitettu arboristiselvityksessä yleissuunnitteluvaiheessa. Muutama huonokuntoinen puu joudutaan poistamaan, mutta muilta osin vanhat puut säilytetään. Lisäksi leikkipaikan alueelta kaadetaan nuorempaa puustoa, sekä Veininmyllyn edustalta mm. suuret kuuset rakennettavan kunnallisteknisen putkilinjan vuoksi. Tikkurilantien varressa kasvavat lehtikuuset säilytetään.

Puistoon istutetaan harkitusti uutta kasvillisuutta. Pumppaamon ympäristöön ja rinteisiin istutetaan pensaita, ja rantavyöhykkeelle luonnonkasvillisuutta, kuten kosteikkoperennoja. Nurmet hoidetaan oleskelunurmina, lukuun ottamatta vesirajan rantavyöhykettä joka säilytetään luonnonnurmena. Kasvilajien valinnassa huomioidaan huviloiden kulttuurimaisema ja toisaalta monipuolinen jokiluonto.

Puiston hoitoluokka A2.

ESTEETTÖMYYS

Puiston reitit ovat esteettömyyden perustasoa. Leikkipuistoon pääsee esteettömästi Tikkurilantieltä uutta puistoreittiä pitkin sekä alikulun kautta nykyistä reitistöä pitkin. Leikkipaikan välineissä pyritään huomioimaan myös erityisryhmät. Rantareitin varteen sijoitetaan senioripenkkejä.

KALUSTEET, VARUSTEET JA RAKENTEET

Puisto rakennetaan rinteeseen, joka aiheuttaa tarpeen korkeuserojen porrastamiseen rakenteilla. Leikkipuiston ja uuden puistoreitin välinen korkoero tuetaan luonnonkivilaatoilla verhoillulla tukimuurilla, jonka korkeus vaihtelee maaston mukaan ollen korkeimmillaan n.2m. Lisäksi maastoa porrastetaan istuinkorkuisilla tukimuureilla. Matalat muurit tehdään luonnonkivipaaseista, joiden päälle sijoitetaan puisia istuintasoja. Muurien pinta valaistaan. Puistoreittien jyrkkiä kohti rajataan tarpeen mukaan kaiteilla ja pollareilla.

Leikkipuiston teema "kaislikossa suhisee" saa innoituksensa ympäröivästä jokiluonnosta ja näkyy leikkipaikan visuaalisessa ilmeessä. Leikkipaikan aita suunnitellaan erikoisaitana teeman mukaiseksi. Aidan pinta kuvioidaan esimerkiksi teräslevyistä leikatuilla muodoilla, kuten kasvi- ja eläinaiheilla. Leikkipaikan värimaailma valitaan ympäröivän luonnon väripaletista.

Leikkipaikalle sijoitetaan monipuolisia leikkivälineitä. Leikkivälineiden alustat tehdään valetusta turva-alustasta, joka muotoillaan paikoin kumpuilevaksi maastonmuotoja hyödyntäen. Rinteeseen rakennetaan porrastettu istuinkatsomo. Puiston erityisenä kohokohtana joen muodosta innoituksensa saava vesileikkipaikka. Vesileikin pohja tehdään paikalla valettuna betonilaattana, ja pintaa porrastetaan muun muassa avattavilla padoilla. Vesi pumpataan käsikäyttöisellä pumpulla pohjavedestä.

Rantaan rakennetaan puupintaisia tasoja, jotka mahdollistavat oleskelun vesirajan tuntumassa. Tanssilavan vieressä nykyisen hulevesiputken pää verhoillaan puurakenteisella oleskelutasolla.

Puistoreittien valaistus uusitaan. Leikkipaikalle sijoitetaan erikoisvalaisinpylväs, joka muodostaa puiston maamerkin. Erikoisvalaistusta sijoitetaan myös muurien ja penkkien alapintoihin, sekä koimeimpia puita valaistaan.

POHJARAKENTAMINEN

Alueen rakennusten Villa Söderbon ja Veininmyllyn läheisyydessä sekä Ävikin tontin alueella, jonne on suunniteltu lasten leikkialuetta, on todettu pintamaassa ylemmän ja alemman ohjearvon ylittäviä pitoisuuksia haitta-aineita. Ennen alueen muiden rakennustöiden alkamista alue kunnostetaan Vahanen Enviroment Oy:n tekemän erillisen kunnostussuunnitelman mukaiseen tasoon.

Alueen rakenteiden perustaminen voidaan tehdä maanvaraisesti. Paikoitellen esiintyy jonkin verran savea jolloin tehdään paikallinen massanvaihto rakennekerrosten alle.

Koska rakenteista tulee yleisesti maapohjalle jonkin verran lisäpainoa, sitä kompensoidaan kevyttäytöillä; vaahtolasilla tai kevytsoralla.

Puupintaiset oleskelutasot hulevesiputken päällä sekä muualla rannalla perustetaan kallioon porattavien porapaalujen varaan. Alueelle rakennettava pumppaamo perustetaan paalutetun teräsbetonilaatan varaan.

Puistosta kaivettavia massoja voidaan PIMA-massoja lukuun ottamatta hyödyntää mahdollisesti samanaikaisesti tehtävissä puiston muotoilutäytöissä.

SUUNNITTELUYÖRYHMÄ

Suunnitelman on laatinut LOCI maisema-arkkitehdit Oy työryhmineen seuraavasti: maisema-arkkitehtisuunnittelu ja projektin kokonaisvastuu LOCI maisema-arkkitehdit Oy; kunnallistekninen suunnittelu Finnmap Infra Oy; geosuunnittelu ja hulevesisuunnittelu Sipti Infra Oy; valaistussuunnittelu LDC Lighting Design Collective.

Työtä on ohjattu kuntatekniikan keskuksen viheralueyksikössä yhteistyössä liikennesuunnittelun, geotekniikan, katutekniikan, kaupunkisuunnittelukeskuksen, yrityspalveluiden, ympäristökeskuksen ja kaupunginmuseon edustajien kanssa.

VUOROVAIKUTUS

Tikkurilan jokirannan yleissuunnittelun yhteydessä vuonna 2017 toteutettiin verkkokysely paikallisille asukkaille ja alueen käyttäjille, sekä järjestettiin kaksi työpajaa jokirannan suunnittelusta. Leikkipaikan toiminnoista järjestettiin erillinen työpaja läheisen päiväkodin kanssa.

KUSTANNUSARVIO

Hankkeen kustannusarvio on 1 300 000 €.